

PM ANGÅENDE EN ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING I FORM AV
SCHAKTÖVERVAKNING INOM RAÄ- NR STOCKHOLM 103:1,
RIDDAREN 13, STOCKHOLMS STAD

Administrativa uppgifter

Uppdragsgivare: Stockholms stad

Länsstyrelsens dnr: 43111-38768-2015

Länsstyrelsens beslutsdatum: 2015-12-02

Arkeologikonsult projektnr: 2977

Utförandetid fältarbete: 2016-08-12, 2016-08-15
och 2016-12-20

Typ av undersökning: Arkeologisk undersökning i form
av schaktövervakning

Län: Stockholm

Socken: Stockholm

Kommun: Stockholm

Fastighet: Riddaren 13

RAÄ-nr: Stockholm 103:1

Projektledare: Agneta Flood

Fältarkeolog: Agneta Flood

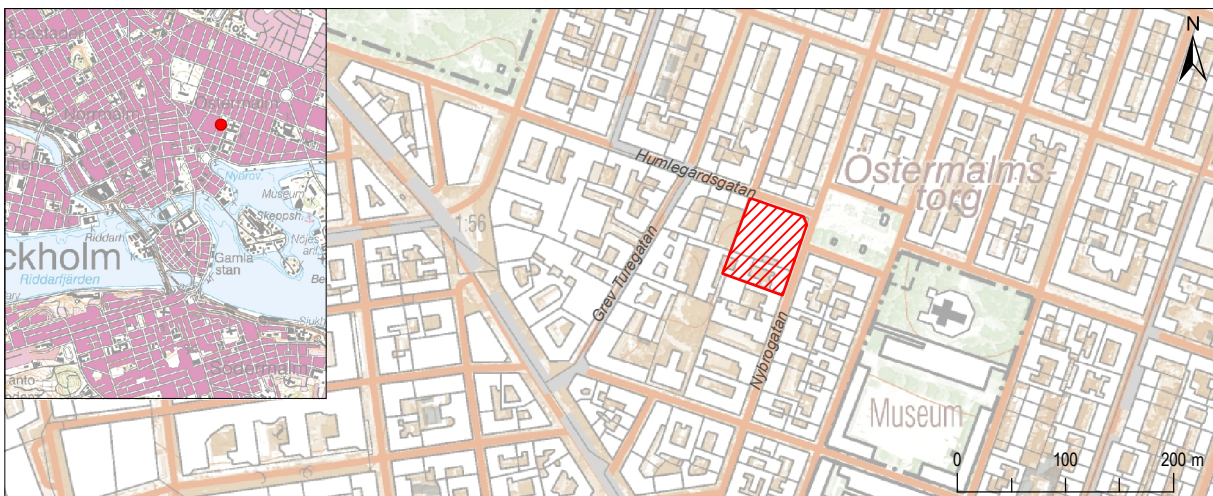
Fynd: Inga fynd tillvaratagna

INLEDNING

Arkeologikonsult genomförde den 12 och 15 augusti samt den 20 december 2016 en arkeologisk undersökning i form av schaktövervakning, inom RAÄ-nr Stockholm 103:1, Riddaren 13, Stockholms stad (figur 1). Beslut togs av Länsstyrelsen i Stockholm (Dnr: 43111-38768-2015). Fältarbetet verkställdes av en arkeolog. Schaktövervakningen genomfördes med anledning av att uppdragsgivaren, Stockholms stad ansökt om tillstånd att göra ingrepp i RAÄ-nr Stockholm 103:1 för att byta bottenbjälklag mot mark i källare inom fastigheten Riddaren 13.

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera de kulturlager, konstruktioner och fynd som påträffades vid schaktningen.

Sammantaget sju schakt för plintar samt sex provschakt inför nedgrävning av fettavskiljare skulle enligt planen omfattas av den arkeologiska schaktövervakningen (figur 2).

Figur 1. Riddaren 13 på Fastighetskartan. Skala 1:7 000. Översikt i skala 1: 75 000.

GENOMFÖRANDE OCH RESULTAT

Den arkeologiska undersökningen innebar att övervaka schaktning genomförd med maskin i syfte att byta bottenbjälklaget mot mark i fastighetens källare. Schaktningsarbetet påbörjades under vecka 32 2016, med ingrepp för placering av plintar. Maskinarbetet initierades med att bryta upp betonggolvet som fortfarande låg intakt. Schaktens ytstorlek mätte omkring 1,5 x 1,5 meter och grävdes till ett för arbetet nödvändigt djup (ned till fast berggrund), dock med ett maximalt djup av 2,5 meter. Eftersom arbetet genomfördes inne i fastigheten användas en liten bandburen obemannad grävmaskin styrd med joystick.

Figur 2. Schakt för plint nr 1 undersöks.

Schaktövervakningen påbörjades i den östra delen i det området där plintarna skulle placeras, grävarbetet skedde skiktvis. Schakten mättes manuellt och snedfotograferades med digitalkamera under

arbetets gång samt vid uppnått djup. Sammantaget grävdes fyra schakt för plintar, därefter togs beslutet att avbryta arbetet. Detta med anledning av att fast berggrund påträffades djupare än förväntat. Med hänsyn till detta togs beslutet att övergå till att påla igenom den befintliga bottenplatta, varför inga fler schakt för plintar kom att tas upp. Under processen kom också schakt 1 av säkerhetsskäl att vidgas i väster för att kunna slänta väggarna i nedgrävningen.

Vid ett senare tillfälle under vecka 51 2016, genomfördes en antikvarisk besiktning av de provschakt som grävts utmed den sträckning där fettavskiljare skulle grävas ned. Schakten var 1,2 x 1,2 meter stora och mellan 0,3–0,6 meter djupa. Tre rumsutrymmen längs med sträckan hade också schaktats ned 0,4 meter under golvnivå.

Plintar

Schakt 1

Schaktet var 1,5 x 1,5 m stort och 2,3 m djupt. Schakt 1 kom dock att vidgas av säkerhetsskäl för att kunna slänta väggarna. Den översta fyllningen i schaktet bestod av raseringsmassor med grus, sand, tegelkross samt krossad mindre sten. Schaktet var lagt intill äldre stående murad vägg och på 0,65 m djup framkom två kantiga stenar 0,9 m djupa i en fyllning av siltig brun ren sand. På 1,8 m djup framkom en grå/blå lins av lera och därunder gul/brun ren sand. På 1,9 m djup framkom två runda grundstenar som fortsatte ned till 2,3 m djup. Inget av antikvariskt intresse påträffades.

Schakt 2

Schaktet var 1,25 x 1,5 m stort och 2 m djupt. Den översta fyllningen bestod liksom i schakt 1 av raseringsmassor med grus, sand, något tegel samt krossad sten. Från 0,6 m djup förekom brun siltig sand och på 1,2 m djup i denna förekom sporadiskt med rundade stenar som var 0,25–0,40 m stora. Mot botten, på 1,8 m djup förekom en tunn blå/grå lins av lera som överlagrade gul/brun naturlig sand. Inget av antikvariskt intresse påträffades.

Figur 3. Schakt 2 undersöks och schakt 3 ses i bakgrunden.

Schakt 3

Schaktet var 1,2 x 1,2 m stort och 0,8 m djupt. Stratigrafin var ned till 0,55 m djup densamma som i schakt 1 och 2. Här påträffades en plan yta med lagda kantiga stenblock som var 0,2 m djupa och upp mot 0,8 m långa. Under detta förekom ett sandigt grusigt bärlager. Inget av antikvariskt intresse påträffades.

Schakt 4

Schaktet var 1,5 x 1,5 m stort och 0,8 m djupt. Den översta fyllningen bestod av gul/brun sand med lerfläckar, småsten samt rundad natursten och skärvig sten 0,10–0,15 m stora. På 0,25 m djup vidtog en lerblandad sammansättning med småsten, tegelrester samt fläckar av organiskt material. I de omrörda fyllnadsmassorna påträffades här resterna av en lädersko/stövel med klack (1600–1800-tal).

På 0,55 m djup framkom en plan yta med lagda sprängd sten. Storleken varierade som störst omkring 0,8 x 0,6 m stora och 0,15–0,20 m djupa, till mindre stenar 0,10 m stora som hade kilats mellan de större. Därunder påträffades ett bärlager med sand och grus.

Figur 4. Plan över schakt. Skala 1:1 000.

Figur 5. Resterna av en sko påträffades bland omrörda fyllnadsmassor.

Provschakt för fettavskiljare

Tre provschakt längs med sträcka för fettavskiljare var 1,2 x 1,2 m stora, djupet varierade mellan 0,3–0,6 m. Inom sträckningen för nedgrävningen hade även tre utrymmen/rum schaktats ned till 0,4 m djup. I alla schakt påträffades markfast berg och i flera fall så ytligt som vid 0,3 m djup under golvnivå. Fyllnadsmassor/bärlager under betonggolv bestod av brun/gul ren sand med inslag av mindre kantiga stenar. Inget av antikvariskt intresse påträffades.

ARKEOLOGISK UTVÄRDERING

Varken bebyggelse lämningar, konstruktioner eller kulturlager med arkeologiska indikationer framkom i de provschakt som grävdes utmed sträckan för fettavskiljare. Inte heller schakten för plintar innehöll något av antikvariskt intresse. De äldre eventuella

lämningar som funnits på platsen innan Östermalms Saluhall byggdes har förmodligen förstörts och grävts bort vid byggnationen vid 1880-talets slut.

© Arkeologikonsult 2017

ALLMÄNT KARTMATERIAL: © Lantmäteriet Dnr: 50007066_140003

 Detta verk är licensierat under en Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell Licens. Licens texten finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv> eller genom att skriva till Creative Commons, 543 Howard Street, 5th Floor, San Francisco, California, 94105, USA.

